

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Illic trepidauerunt timore, ubi non erat timor. Quoniam dominus in
generatione iusta est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

statem regituum, monarchiam, uicariatum dei in terris appellat, adeo uertim est quod Paulus ait: Existimantes quæstum esse pietatem, siue, ut hic dicit, operarios Auen, & tamē deuoratores plebis. Vnde & Exodi. xviij. Ietro Moli cō, Ietri cōsilium. salutaris, quos populo præficeret, ait: Prouide de omni plebe uiros sapientes & timentes deum, in quibus sit ueritas, & qui oderint auaritiam, & constitue ex eis tribunos & centuriones &c.

Hebræus dicit: Comestores populi mei comederunt escas, explicandi gratia, ne quis de spiritali deuoratione cum loqui crederet, sicut nostra translatio uidetur sonare, quæ per similitudinem dicit, eos deuorare plebem, sicut escæ panis. Hic autem dicit, quod in populo aliud non faciunt, quæ, quod comedunt panem, seu escas, hoc est, quod seipsos pascunt, & uentri insaturabili auaritia seruiunt, quæ comestorem malo populi faciunt, cuius substantiam infinitis modis deuorant. Et sic deuorantes populum, in hoc deuorant, ut comedant & seipsos faturent, aliud nihil pro deuoratione reponentes. Sicut hodie Romana Roma nistatumque facit furiosa auaritia.

Dominum non inuocauerunt. Hic causam & radicem iniquitatis, auaritiæ ponit, nempe diffidentiam, seu foedam incredulitatem, quod in domino non confidunt. Fides enim, quia solo uerbo dei uiuere docet, assidue inuocat dominum in quacumque necessitate, penderetque ex folio dei bonitate. Cum itaque pastores si dem non doceant, nec eam populi sciunt, nihil iam reliquum est, nisi, ut operentur Auen, & auari sint, dicantque auro, fiducia mea, & obrizo, robur meum. Iob. xxxj. Et congregent aurum, in quo confidunt homines. Baruch. iij. Cum ergo deus præceperit præcepto primo, ut non habeatur alienus deus, hoc est, ut in nihil aliud confidatur, ipseque solus in omni necessitate inuocetur, patet, Auaritiæ esse Idolorum seruitutem, quæ facit, ut dominum non inuocent, nec ei credant, credant autem, & inuocent potius aurum, quia impietate perditæ, quicquid bonorum facere uidentur, operationes sunt frustraneæ, doloris, iniquitatis, id est, Auen, unde non habeat conscientiam, nisi inquietudinem & uanum laborem.

Auaritia seruitus Idolorum

Illic trepidauerunt timore, ubi non erat timor. Quoniam dominus in generatione iusta est.

Particula ista, ubi non, erat timor, non est in hebræo, uideturque explicandi sensus gratia, adiecta. Aptè autem spiritus & proprie depingit ingenia & mores impiorum. Impossibile est enim, ut cor hominis sit sine timore, quia si amor fuerit rectus, & ipse rectus est, cum peruerso autem peruertitur & ipse. Cum autem impium amissa fiducia in deum, inhæreat auro & operibus suis, necesse est, ut misera sollicitudine & timore amittendi auri discutiatur, deinde quia fide iustificati non sunt, oportet, ut traditiu culis anxie & scrupulosissime uexentur: ut sic duplici timore uexentur, altero, ne peccent, altero, ne egeant. Quam miseriam hodie in Põtificibus & Ecclesiasticis omnibus sic uidemus inualuisse, ut hunc uersum nulla glosa adhibita, solo illorum intuitu quilibet planissimè habeat. Quid enim hodie metuitur aliud apud eos, quæ ne res Ecclesiæ alienentur, minuantur, occupentur, ne patrimonía Crucifixi, sancti Petri, beatæ uirginis & aliorum periclitentur: quantis statutis hic cautum est, ne contra hæc aliquid loquatur: quantis fulminibus tenent, ne contrectentur: quantis indulgijs, priuilegijs, immunitatibus, ea munierunt, ne temporalia temporalia sint.

C c v quantis

quātis benedictionibus, promissis, indulgentijs, titulis, bullis, & infinitis machinis hic actum est, & agitur assidue, ut multiplicentur, roborentur, perpetuentur: Vnde hęc omnia curarum examina: nempe q̄ deum nō inuocant, deo non credunt, ideo timent hic, & suis sese consilijs ac uiribus stabiliunt, ne aliter quando egeant, Canes impudentissimi (ut Isaias ait) qui nesciūt futuritatem. Cum autem, uel cōmunis sensus hominum hos crassos & inutiles prætextus ferre tandem nequeat, simul aliquot p̄ij & spirituales, nequitiam hanc inuersionem non sinant, sit, ut semper timendi, semperq̄ ueritatem odiendi occultum onem habeant, sicut ludæi, quando dixerunt contra Christum: Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum. Tales fuisse, esse, foreq̄ omnes impios, præsertim magnates populi ab initio mundi in finem, facile est intelligere, si consideremus cor hominis oportere esse in his que dei sunt, aut in ijs que sua sunt. Et uel aurum pro deo, uel deum pro auro habere.

*Aurū pro deo
uel deus pro
auro.*

Idem exempli uideas in altero timore, scilicet, traditionum suarum. Sicut Isaias ait: Timuerunt me mandatis hominum & doctrinis. Quātis quādo hęc laqueis legum irretitæ sunt conscientia fidelium: Quātis exactionibus præfecti isti Pharaonis, operibus duris luti & lateris præmunt, & ad amaritudinē perducunt uitam filiorum Israel: Quis sic timet in mandatis dei, sicut in mandatis Papæ? Neq̄ enim Auen ipsam aptius explanes, q̄ si filiorum Israel in Aegypto seruitutem applices, Sic plena est Ecclesia perturbatis, confusis, serupulosissimisq̄ conscientijs, quas quotidie augent tyranni Romanistæ, suis casibus referuatis, exemptionibus, minis, censuris, & mille his artibus perēdæ Ecclesiæ dei. His adde Monasteriorum & Collegiorum ritus, statuta, ceremonias, peruerso sensu intellectas, peiore usu seruatas, ut ubique in mercedem diffidentia & neglectæ fidei, operetur in his deus huius seculi hanc iram dei, ut auari sint & operarij tristes, utrobique inquieti, pauidi, & (ut Hieremias ait) duplici contritione contriti magisq̄ in sempiternum conterendi, ubi tam auro, q̄ operibus, timore & scrupulo possessis, desperatione æterna, priuabuntur.

*Timor in hu-
manas tradi-
tiones.*

*Fides miseria
rū remediū.*

Hęc contingent, quia dominum non inuocauerunt, fides enim sola unicum huius iræ & miseriæ remediū erat, qua dum carent, nec dominum habent, qui solum in generatione iusta est, hoc est, apud eos, cum eis, & in eis, qui credunt ei, & hac fide iustificantur, siue sit aliquis Iudæus, siue Gentilis, magnus, aut paruus, ne quis de persona, aut genere gloriētur. Sicut Samuel ad Saul dixit: Fac quodcumque inuenerit manus tua, dominus enim tecum est. Et Paulus, i. Corinth. iij. Vbi spiritus domini, ibi libertas. Hic enim, nec opera Auen, nec cura rerum, nec conscientia traditionum, sed omnia libera, iucunda, quietas, quæcumque facit placere confidit, quæcumque potest, plebi dei facit quomodocunq̄ uult traditionibus utitur, cum iusto non sit lex posita, nulliusq̄ egeat, solo domino contentus, quem in hereditatem accepit loco omnium. Sicut ait psalmus, cxvij. Portio mea domine in terra uiuentiū, xv. Dominus pars hereditatis mex & calicis mei, tu es, qui restitues hereditatem meam mihi. Sic enim dum omnia discedunt, & nos relinquunt, simul nos labor, cura, timor eorum relinquunt, & appropinquat, suscipitq̄ nos ipse dominus, & simul inuenimus requiem, securitatem, libertatem animabus nostris. Vt Matthæi undecimo dicit: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam uos: Tollite iugum meum super uos, & discite a me, quia mitis sum,

Libertas fidelium.

is sum, & humilis corde, & inuenietis requiem animabus uestris: Iugū enim
 meū suauē est, & onus meū leue. Sic psal. xxij. gloriatur. Quoniam pater meus
 & mater mea dereliquerunt me, dominus autē assumpsit me.
 Videmus ergo & hic, q̄ iustus ex sua fide uiuet, dum per Antithesin, opera
 n̄s Auen, auaris, iusticiarijs, & deum non inuocantibus, opponit generatio/
 nem iustā, quæ dominum habet, cum deum habere nemo possit, nisi per fidē, *Deus per fidē*
 quia iustorum generatio, deum in omnibus inuocat, ideo non timet, non est *habetur.*
 sollicita, non est auara, nō operatur inutilia, sed est in omnibus, eadem, & qua/
 bilis, indifferens, ut Philip. iij. Gaudete in domino semper, iterum dico, gau/
 dere, modestia uestra nota sit omnibus hominibus, dominus enim prope est,
 nihil solliciti sitis, sed in omni oratione & obsecratione petitiones uestre cum
 gratiarum actione innoscescat apud deum. Ecce q̄ pulchre cōcordat his uerbis
 Apostolus cum sententia horum duorū uersuum, ubi tollit sollicitudinem, iu/
 bet inuocari dominum, promittit dominum esse prope, docet gaudere non in
 rebus, sicut auari, sed in domino &c.

Illud: Trepidauerunt timore. Idiotissimus est hebræus, sicut psal. cxxxj. Et san/
 cti eius exultatione exultabunt. Et. xx. Lætificabis eum in gaudio cum uultu
 tuo. Vt indicet eos timere nulla causa, cum non sit quod eos terreat. Sicut Pro/
 uerb. xxv. Fugit impius, nemine persequente. Et Leui. xvj. Terrebit eos soni/
 tus solij uolantis. Et Deutro. xxxij. Dabit tibi dominus cor pauidū. Itaq; a suo
 timore timent. Si enim paupertas, quam auari metuunt, & traditio hominum,
 aut quæcunq; mala, sua natura terrent, etiam iustos terrent. At nunc uitio
 cordis eorū, non sua natura eos terrent. Sicut e contra dominus beneficio fidei
 cor lætificat, ideo exultatione exultat, cum tamen dominum non uideat, nisi
 per fidē, ac sic de nulla re, q̄ de hac fiducia gaudet. At dices, forte impij cogno/
 scerent, & facerent eadem si quis eos moneret, ac recta doceret. Nunc quia nō
 audiunt, quid mirum si non cognoscant, maneatq; operarij Auen, auari, dei
 ignorantes, timoribus undiq; inquieti. Respondet: Non est ita, sunt qui mo/
 sequuntur, ut sequitur.

Consilium inopis confudistis, quoniam dominus spes eius est.

Non ait, Consiliū generationis iustæ, sed inopis, cum tamen eosdem utroq; *Iusti, inopes*
 uocabulo significet. Quod reuera generatio iusta, & qui rebus omnibus con/
 temptis coram hominibus nulla persona fulgēt, pariter sine autoritate habean/
 tur coram buccis istis & personatis Idolis generationis prauæ atq; peruersæ, in
 cuius medio (sicut Apostolus dicit) lucent sicut luminaria mundi, uerbū uitæ
 reinētes: Itaq; coram deo sunt generatio iusta, sed coram hominibus indigni
 quibus credant, immo (ut Sap. v. dicitur) in derisum eos habēt & in similitudi/
 nem impropertj, uitam illorū æstimant insaniā, & finem sine honore. Confun/
 ditur autē eorum consiliū, dum non modo non suscipit (sicut oportuit) summa
 reuerētia, sed etiā damnatur, exhibilatur, irridetur tanq̄ hæreticum, seditiosum,
 scādalogum, temerariū, erroneum, blasphemum. Sic enim & hodie, si magnatū
 tyrannides monueris, appellaberis, & excipieris.

Hebræus uerbo transitiuo dicit: Confundi fecistis, hoc est, egistis, ut con/
 silium eius erubesceret, & ignominia, a uobis & omnibus, affectum haberet,
 tanq̄ Christus